

Avsändarens kontaktperson
Johan Dahlgren, 08-55 55 2093
johan.dahlgren@sis.se

Mottagare
Infrastrukturdepartementet
Enheten för samhällets digitalisering

Svar på remiss: Säker och kostnadseffektiv IT-drift (SOU 2021:97)

Svenska institutet för standarder, SIS, har tagit del av remissen och önskar lämna ett yttrande. SIS yttrar sig i frågor som rör standardisering som process samt hänvisning till standarder och tekniska specifikationer, genom SIS roll som nationellt standardiseringsorgan.

SIS har noterat att flera av de förslag och problem som beskrivs i SOU 2021:97 kan härledas till avsaknaden av standarder och standardisering inom olika områden. Exempelvis lyfts behov av tydligare styrning kring myndigheters praktiska arbete, vid utarbetande av byggblock, avsaknad av systematiskt informationssäkerhetsarbete och frivilliga forum för samverkan. I utredningen hänvisas även till att många myndigheter efterfrågar standardiserade förfaranden eller lösningar. Dessa områden är väl utvecklade och etablerade inom den formella standardiseringen och där ett ökat myndigheters engagemang skulle vara värdefullt.

SIS vill med detta remissvar belysa vikten av att använda formella internationella standarder som grund i uppbyggnaden av den digitala infrastrukturen, då vi är övertygade om att formella standarder bidrar till säkrare och effektivare IT-drift. SIS uppmanar i och med detta till ett ökat engagemang i den formella standardiseringen, för att möjliggöra en ömsesidig dialog och ett kunskapsutbyte mellan offentliga aktörer och det nätverk av experter som deltar i den formella standardiseringen. Det finns i dessa nätverk en samlad kunskap som skulle vara till stor nytta också för den offentliga sektorn.

Formella standarders möjlighet att bidra till tydligare ramar för styrning

Utredningen ger en samlad bild över ett behov som den offentliga sektorn i Sverige ger uttryck för av tydligare ramar för styrning. I flera delar lyfts även att myndigheter bland annat efterfrågar olika former av standardisering/standardiserade förfaranden för att göra arbetet både säkrare och effektivare. SIS vill i denna del starkt understryka fördelarna med den formella internationella standardiseringen. Formella standarder minskar risken för nationell inlåsning, och möjliggör interoperabilitet och kompatibilitet med andra länder. Dessutom frigör det resurser hos offentliga aktörer som i stället kan läggas på andra värdeskapande aktiviteter och inte minst en effektivare användning av skattemedel.

Exempel på när man har valt att gå denna väg återfinns bland annat hos Riksarkivet som hänvisar till internationella standarder i sina föreskrifter om e-arkiv, vid utformning av Peppol som utgår från e-fakturastandarden EN 16931-1, och hos Skolverket som nyligen rekommenderat användning av SS 12000 för informationsutbyte i utbildningssektorn.

Genom hänvisningar till och kravställning mot formella standarder underlättas styrning av den digitala infrastrukturen. Samtidigt bidrar formella standarder till en ökad trovärdighet, robusthet, kvalitet och kontinuitet över tid.

Byggblock – ett annat namn på standarder

Ett annat exempel på när formella standarder bör utgöra fundamentet är vid utformandet av de byggblock som utredningen belyser och som offentliga aktörer lyfter i olika sammanhang. Arkitektur, arkiv, data, informationssäkerhet och juridik är horisontella områden som är väl etablerade inom den formella standardiseringen. Standarder inom området utgör en solid kompetensgrund för vidareutveckling av erbjudanden och funktioner inom informationshantering, informationsutbyte, digitala tjänster samt inom tillit och säkerhet. Dessa kan i sin tur kompletteras med sektor eller branschspecifika standarder, vägledningar och även utgöra komplement till föreskrifter – utarbetade av någon specialistmyndighet eller av ett erkänt standardiseringsorgan.

Användning av ledningssystem för systematiskt informationssäkerhetsarbete

Inom ramen för informationssäkerhet återfinns bland annat ISO 27000-serien som beskriver basen för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. MSB:s metodstöd på informationssakerhet.se utgår exempelvis från denna standardserie. Men det finns även andra mer specifika standarder som kan komma att underlätta för offentliga verksamheter.

De formella standardernas funktion och roll är att underlätta praktisk tillämpning av lagar, föreskrifter och direktiv. I linje med det som lyfts fram på sida 122:

Flera myndigheter framhåller att de efterfrågar ett mer aktivt stöd med utgångspunkt från den verksamhet som myndigheterna bedriver. Det skulle t.ex. kunna ske genom praktiska riktlinjer, verktyg eller metodstöd som beskriver hur myndigheterna ska göra och inte bara vad man ska göra. Som exempel nämner myndigheterna föreskriften om säkerhetsåtgärder och arbetet med att ta fram risk- och sårbarhetsanalyser.

SIS uppmuntrar därigenom ett större engagemang i standardisering och en ökad användning av formella standarder som stöd i bland annat informationssäkerhetsarbetet hos offentlig verksamhet.

Standardisering - Frivilliga forum för samverkan

Standardisering syftar till att lösa återkommande problem genom ett systematiska och strategiskt ta hjälp av det internationella nätverk av experter som redan finns etablerat. Standardisering är öppet för alla att delta i, det är frivilligt att bidra till arbetet, allting sker i en transparent process och resultatet baseras på konsensus.

Inom ramen för SIS verksamhet verkar 5000 svenska experter inom 280 olika områden. De deltar bland annat i ISO/IEC:s stora kommitté för informationsteknik där i dagsläget 50.000 experter från hela världen bidrar på olika sätt till arbetet. I de svenska kommittéerna samlas aktörer från olika

typer av organisationer, med olika perspektiv och ingångsvärden. Målet är att framföra en gemensam svensk röst i den internationella standardiseringen. Bredden av aktörer är där av särskild vikt för att inte suboptimera lösningar med avseende på en eller ett par intressentgrupper.

Avslutande medskick

Utvecklingen av den digitala infrastrukturen skulle gynnas av en ökad användning av formella internationella standarder. Offentliga aktörer har dessvärre låg kännedom om vilka standarder som finns och hur de kan användas, där missuppfattningar är ofta förekommande och osäkerheten stor. Samtidigt finns det många exempel på när formella standarder skapar enhetlighet och värde över tid, inte bara för offentliga aktörer, utan för alla berörda intressenter.

Med vänlig hälsning

Annika Andreasen, VD
Svenska institutet för standarder

SIS är en ideell förening och ett svenskt standardiseringsorgan. SIS är utsedd av regeringen att representera Sverige i ISO och CEN.

SIS projektleder det svenska arbetet med att ta fram standarder och tillhandahåller och förvaltar standarder i Sverige. Vi finansierar vår verksamhet genom främst deltagaravgifter och försäljning av standarder.

SIS verkar för svenskt inflytande i internationell standardisering inom ISO och CEN, och för att standarder sprids och används i Sverige.

Hos SIS kan aktörer inom näringsliv, akademi, offentlig sektor och frivilligorganisationer ta initiativ till och utveckla standarder som främjar en god samhällsutveckling.

Vid certifiering, validering och verifiering blir användning av standarder en del av den internationella kvalitetsinfrastrukturen som bl.a. sker genom de officiella ackrediteringsorganen, exempelvis Swedac i Sverige.

Standardiseringskommittéer som drivs gemensamt mellan ISO respektive CEN och de internationella organisationerna för elektroteknisk standardisering IEC respektive CENELEC bevakas av både SIS och SEK Svensk Elstandard som är utsedd av regeringen att ansvara för all standardisering inom det elektrotekniska området i Sverige och är svensk nationalkommitté inom IEC och CENELEC.